
Història de València

La Ciutat de València fou fundada pels romans el 138 aC amb el nom de Valentia Edetanorum sobre una de les illes que formava el riu Túria.

Valentia era la primera ciutat dels voltants (okolí) fundada sobre el pla (plán). Des de mitjan segle I Valentia iniciava una llarga etapa de desenvolupament (rozvoj) , caracteritzada pel creixement urbà, l'afluència de nous colons (vlana nových kolonizátorů) , i l'engrandiment de l'urbs de la construcció de grans edificis públics (zvětšení městských konstrukcí velkých veřejných budov).

Com al resto de l'Imperi, a la segona mietat del segle III, Valentia va travessar una etapa de crisi. Aquesta crisi va iniciar un lang període de decadència.

A causa de les primeres onades de pobles germànics i pel buit de poder deixar per l'Administració imperial, l'Església va assumir les regnes de la ciutat. (církve převzala řízení města)

La invasió bizantina del sud-oest de la península, al 554, marca el final del període romà a València.

Després de l'expulsió (vyhnání) dels bizantins al 625, després de la conquesta musulmana 711, s'inicia una etapa fosca (nejasná, tmavá), no tenim molta referència sobre aquesta época, la ciutat havia d'estar molt despoblada.

Balànsiya fou el nom amb què fou coneguda l'actual ciutat de València en l'època àrab.

La primera etapa de domini musulmà constituïx un període fosc.

A l'època califal Balansiya va iniciar el camí de la recuperació urbana (l'actual barri del Carme) i la remodelació de l'antiga àrea episcopal visigoda, a l'entorn de la catedral, per a convertir-lo en un soc vinculat a la residència del governador.

(přestavba vizigótského biskupství, okolí katedrály, vznik trhu, který byl spojený s rezidencí vládce)

Però el vertader auge (vrchol) de la ciutat va començar amb l'aparició de la Taifa de València. La ciutat va créixer, i en temps del rei Abd-al-Aziz ibn Àmir s'hi va edificar una nova muralla (hradba) (s.XI), de la qual encara es conserven (zachovala se) restes per tot Ciutat Vella, Nombroses troballes (nálezy) arqueològiques testimonien l'auge assolit per la ciutat en este moment.

A la darrereria del segle XI el Cid, un noble castellà, guerrer i figura llegendària, entrà a València, la qual estigué en les tropes (jednotka) cristianes comandades (velení).

A la seua marxa (chůze), els almoràvits ocuparen la ciutat i hi restauraren el culte musulmà i un governador. Poc després de la seua mort, els almoràvits recuperaren la ciutat.

El 1171 València passà a ser de dominació almohade.

El 1237 es va conquerir (dobýt) El Puig, un municipi valencià, des d'on es planificaria la conquesta de València. Finalment, l'entrada a la Ciutat de València del rei aragonés Jaume I, el 9 d'octubre de 1238, va posar fi a cinc segles de cultura musulmana, però aquesta va deixar una solida (pevný) empremta (stopa) a la ciutat i al territori valencià.

Després de la victòria cristiana, la població musulmana fou expulsada (vyhnaná) i la ciutat repartic (rozdělená).

Jaume I atorgà (udělit, poskytnout) a la ciutat unes noves lleis, els Furs, drets propies, que anys després foren extensives a tot el Regne de València.

Al segle XIV València va renàixer (znovu ožít) com a capital del Regne de València i ciutat cristiana després de cinc segles de domini musulmà.

Començava així una nova etapa, d'una nova societat i d'una nova llengua, que establí les bases del poble valencià.

La ciutat va passar per greus compromisos (obtíže) al segle XIV com la pesta negra de 1348 i els conflictes entre comunitat cristiana, jueva i musulmana. També el creixent conflicte entre la pagesia (vesničany) i la nobleza.

Al segle XV València va viure una etapa de gran desenvolupament (rozvoj) econòmic i esplendor (velkorysý) cultural i artístic. Es va crear la Taula de Canvis i Depòsits que és un banc municipal creat per a les operacions mercantils de canvis i depòsits el 1407. La indústria local va aconseguir un gran desenrotllament, i la ciutat es va convertir en un empori comercial al qual acudien mercaders de totes les parts d'Europa.

Es va construir la Llotja de la Seda, a l'acabament del segle, és l'edifici que simbolitza la riquesa del segle d'or valencià. I pertany als monuments UNESCO. És una mostra de l'abast (možností) de la revolució comercial, del desenvolupament social i del prestigi aconseguit per la burgesia valenciana.

(Llotja de la Seda několik budov, kde se obchodovalo především s hedvábím)

Aquest auge econòmic té el seu reflex en el pla artístic i cultural. S'alcen ara alguns dels edificis més emblemàtics de la ciutat, com les Torres de Serrans (1392), la Llotja (1482), el Micalet o la capella dels Reis del convent de Sant Doméneç.

(En pintura i escultura es deixen sentir les tendències flamenques i italianes, de literatura autors com Ausiàs March i cap al 1460 Joanot Martorell escriu el Tirant lo Blanch, la novel·la de cavalleria innovadora que va influir autors com Cervantes i Shakespeare)

València frankista entre el 1939 i el 1978, aquests anys canviaria radicalment la ciutat i la societat civil.

L'adveniment (příchod) de la Dictadura de Franco va provocar un canvi radical: es van prohibir els partits polítics, es va iniciar una severa (přísňý) repressió (potlačení) ideològica, l'Administració va recuperar les competències anteriors a la guerra i l'Església va encapçalar (být v čele, vést) el rearmament (vyzbrojování) moral de la societat. L'autarquia econòmica va provocar una profunda crisi durant més d'una dècada.

Al començament dels seixanta es va iniciar la recuperació econòmica i València va viure un espectacular creixement demogràfic a causa de la immigració i l'execució d'importantes obres urbanístiques i d'infraestructures. Es va posar en marxa el Pla Sud del riu Túria i la ciutat va créixer.

A la mort del general Franco el 1975 es va iniciar el procés de transició democràtica i el posterior de transferència de competències (pravomocí) a la Comunitat Valenciana

La democràcia va propiciar (umožnila) la recuperació de la llengua i la cultura valenciana, encara que no es va poder evitar certa crispació (naštvanost, nervozita) social entorn (prostředí) dels símbols (conegut com la **Batalla de València**).

En les dues últimes dècades València ha canviat de cara. Es van creat noves projectes com com el Jardí del Túria, un parc urbà, l'IVAM, L'**Institut Valencià d'Art Modern** és el museu més important d'art modern de la ciutat de València, el palau de la Música o el de Congressos, el metro, o la Ciutat de les Arts i les Ciències, és el nom d'un barri de València i és el major reclam turístic de Ciutat de València.